ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)
της 6ης Ιουνίου 1990 *

Στην υπόθεση C-174/88,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Queen's Bench Division του High Court του Λονδίνου προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία το αιτούν δικαστήριο ζητεί, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιόν του μεταξύ

The Queen

και

Dairy Produce Quota Tribunal for England & Wales, ex parte Hall & Sons (Dairy Farmers) Ltd,

την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία των διατάξεων του κανονισμού 856/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984 (ΕΕ L 90, σ. 10) για την τροποποίηση του κανονισμού 804/68 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1968, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/003, σ. 82), καθώς και του κανονισμού 857/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984 (ΕΕ L 90, σ. 13), περί γενικών κανόνων για την εφαρμογή της εισφοράς που αναφέρεται στο άρθρο 5γ του κανονισμού 804/68,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Sir Gordon Slynn, πρόεδρο τμήματος, R. Joliet και G. C. Rodríguez Iglesias, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: W. Van Gerven
γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

— η Hall, εκπροσωπούμενη από τους Stuart Isaacs και Neil Calver, barristers, και τον D. Jackson, solicitor,

— το Ηνωμένο Βασίλειο, εκπροσωπούμενο από τον George Pulman, barrister, και την S. Hay, Treasury Solicitor,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον D. Grant Lawrence, μέλος της νομικής υπηρεσίας,

έχοντας υπόψη την έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις της Hall, του Ηνωμένου Βασιλείου και της Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τον Peter Oliver, μέλος της νομικής υπηρεσίας, κατά τη συνεδρίαση της 21ης Νοεμβρίου 1989,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 13ης Δεκεμβρίου 1989,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με Διάταξη της 4ης Οκτωβρίου 1987, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 28 Ιουνίου 1988, το High Court του Λονδίνου υπέβαλε, βάσει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, προδικαστικό ερώτημα ως προς την ερμηνεία των διατάξεων του κανονισμού (ΕΟΚ) 856/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984 (ΕΕ L 90, σ. 10) για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 804/68 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1968, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/003, σ. 82), καθώς και του κανονισμού (ΕΟΚ) 857/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984 (ΕΕ L 90, σ. 13), περί γενικών κανόνων για την εφαρμογή της εισφοράς που αναφέρεται στο άρθρο 5γ του κανονισμού 804/68.

2 Το ερώτημα αυτό ανέκυψε στο πλαίσιο αιτήσεως αναιρέσεως με την οποία η Hall & Sons (Dairy Farmers) Ltd (στο εξής: Hall), επιχείρηση η οποία πωλεί γάλα της δικής

της παραγωγής και γάλα το οποίο αγοράζει από άλλους προμηθευτές, προσβάλλει απόφαση με την οποία το Dairy Produce Quota Tribunal for England and Wales (στο εξής: Quota Tribunal) έκρινε ότι ήταν αναρμόδιο να μεταβάλει την ποσότητα αναφοράς που χορήγησε στην Hall ο Υπουργός Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων (στο εξής: ο υπουργός).

3 Από τα έγγραφα του φακέλου προκύπτει ότι στις 22 Αυγούστου 1984 η Hall ζήτησε από τον αρμόδιο υπουργό τη χορήγηση «αρχικής ποσοστώσεως απευθείας πωλήσεων» ποσότητα αναφοράς για τις πωλήσεις αυτές που προβλέπει η κοινοτική κανονιστική ρύθμιση. Με έγγραφο της 21ης Ιανουαρίου 1985, ο υπουργός πληροφόρησε την Hall ότι πρότεινε να της χορηγηθεί αρχική ποσόστωση 1 323 193 λίτρων, βάσει υπολογισμού της παραγωγής του δικού της ζωικού κεφαλαίου γαλακτοπαραγωγής.

4 Θεωρώντας ότι η ποσόστωση αυτή ήταν εσφαλμένη, η Hall προσέφυγε ενώπιον του Quota Tribunal ισχυριζόμενη ότι ο υπουργός έπρεπε να καθορίσει το ύψος της ποσοστώσεως σε συνάρτηση με όλες τις πωλήσεις που αυτή είχε πραγματοποιήσει κατά τη διάρκεια της σχετικής περιόδου, χωρίς να εξετάσει αν το γάλα που πωλήθηκε κατ' αυτόν τον τρόπο είχε παραχθεί στις ίδιες τις εγκαταστάσεις της Hall ή είχε αγοραστεί από άλλον προμηθευτή, εν προκειμένω το Milk Marketing Board (στο εξής: MMB). Κατά συνέπεια, η Hall αξίωσε αρχική ποσόστωση 9 735 363 λίτρων.

5 Με απόφαση της 29ης Αυγούστου 1985, το Quota Tribunal έκρινε ότι ήταν αναρμόδιο να μεταβάλει την αρχική ποσόστωση που χορηγήθηκε στην Hall. Από τον φάκελο προκύπτει ότι το Quota Tribunal θεμελίωσε την απόφαση αυτή στο γεγονός ότι για το εν λόγω γάλα είχε ήδη χορηγηθεί ποσόστωση στους προμηθευτές του MMB και ότι το ίδιο γάλα δεν μπορούσε να ληφθεί υπόψη για τη χορήγηση δύο χωριστών ποσοστώσεων χωρίς να διακυβεύεται το σύστημα που προβλέπεται με τις οικείες εθνικές διατάξεις, εν προκειμένω τις κανονιστικές ρυθμίσεις του 1984 περί ποσοστώσεων στη γαλακτοκομική παραγωγή (Dairy Produce Quota Regulations, στο εξής: Quota Regulations), που τέθηκαν σε ισχύ προκειμένου να εφαρμοστεί, σε εθνικό επίπεδο, το κοινοτικό σύστημα εισφοράς στον γαλακτοκομικό τομέα.

6 Εν συνεχεία, η Hall άσκησε αναίρεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Queen's Bench Division του High Court, υποστηρίζοντας ότι, βασιζόμενο αποκλειστικά στην παραγωγή γάλακτος που προερχόταν από το ζωικό κεφάλαιο της Hall και αποκλείοντας το γάλα που προερχόταν από το MMB, το Quota Tribunal προέβη σε εσφαλμένη ερμηνεία τόσο των Quota Regulations όσο και της σχετικής κοινοτικής κανονιστικής ρυθμίσεως. Το High Court του Λονδίνου υπέβαλε τότε στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

« Πρέπει η ποσότητα αναφοράς που χορηγείται σε παραγωγό γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων, σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού 856/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984, για την τροποποίηση του κανονισμού 804/68 περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων, και του κανονισμού 857/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984, περί γενικών κανόνων για την εφαρμογή της εισφοράς που αναφέρεται στο άρθρο 5γ του κανονισμού 804/68 στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων, να υπολογίζεται με βάση το σύνολο των απευθείας πωλήσεων του παραγωγού κατά το σχετικό ημερολογιακό έτος ή με βάση μόνον τις κατά την εν λόγω περίοδο απευθείας πωλήσεις του παραγωγού γάλακτος δικής του παραγωγής; »

7 Στην έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση εκτίθενται λεπτομερώς τα περιστατικά της διαφοράς της κύριας δίκης, οι οικείες κοινοτικές και εθνικές διατάξεις, η εξέλιξη της διαδικασίας, καθώς και οι γραπτές παρατηρήσεις που κατατέθηκαν στο Δικαστήριο. Τα στοιχεία αυτά της δικογραφίας δεν επαναλαμβάνονται πιο κάτω παρά μόνο καθόσον απαιτείται για τη συλλογιστική του Δικαστηρίου.

8 Κατά το άρθρο 5γ, παράγραφος 1, του κανονισμού 804/68 (που παρενεβλήθη με τον κανονισμό 856/84), θεσπίζεται συμπληρωματική εισφορά που επιβαρύνει τους παραγωγούς ή τους αγοραστές αγελαδινού γάλακτος επί των ποσοτήτων γάλακτος και/ή ισοδυνάμου γάλακτος οι οποίες, κατά τη διάρκεια της σχετικής δωδεκάμηνης χρονικής περιόδου υπερβαίνουν μια ποσότητα αναφοράς που πρόκειται να καθοριστεί. Βάσει της παραγράφου 2 του ίδιου αυτού άρθρου, η εισφορά οφείλεται επίσης από κάθε παραγωγό γάλακτος επί των ποσοτήτων γάλακτος και/ή ισοδυνάμου γάλακτος που πώλησε απευθείας στην κατανάλωση και οι οποίες υπερβαίνουν την ποσότητα αναφοράς που του χορηγήθηκε. Κατά την παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου, το σύνολο αυτών των ποσοτήτων αναφοράς δεν πρέπει να υπερβαίνει, καταρχήν, τη συνολική εγγυημένη ποσότητα που χορηγήθηκε σε συγκεκριμένο κράτος μέλος.

9 Το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 857/84 ορίζει ότι σε κάθε παραγωγό,που αναφέρεται στο άρθρο 5γ, παράγραφος 2, του κανονισμού 804/68, χορηγείται ποσότητα αναφοράς που αντιστοιχεί στις απευθείας πωλήσεις που πραγματοποίησε. Ωστόσο, το σύνολο των ποσοτήτων αναφοράς που χορηγούνται κατ' αυτόν τον τρόπο δεν πρέπει να υπερβαίνει ένα όριο, για κάθε κράτος μέλος, καθοριζόμενο στο παράρτημα του κανονισμού αυτού.

10 Η έννοια «γάλα ή ισοδύναμο γάλακτος που πωλούνται απευθείας στην κατανάλωση» ορίζεται, με το άρθρο 12, στοιχείο η), του κανονισμού 857/84, ως αναφερόμενη στο «γάλα ή τα γαλακτοκομικά προϊόντα που μεταποιούνται σε ισοδύναμο γάλακτος και πωλούνται χωρίς τη μεσολάβηση επιχείρησης που επεξεργάζεται ή μεταποιεί γάλα». Πάντως, ο ορισμός αυτός δεν ορίζει ρητά την προέλευση του γάλακτος που πωλείται κατ' αυτόν τον τρόπο.

11 Η Hall υποστηρίζει, επομένως, ότι η ποσότητα αναφοράς που της χορηγήθηκε κατ' εφαρμογήν του άρθρου 6 του κανονισμού 857/84 πρέπει κατ' ανάγκη να αντιστοιχεί στο σύνολο των απευθείας πωλήσεων που πραγματοποίησε. Βασίζεται στα εξής επιχειρήματα. Καμιά διάταξη του άρθρου αυτού δεν ορίζει ότι η ποσότητα αναφοράς ενός παραγωγού πρέπει να περιορίζεται στη δική του παραγωγή. Ερμηνεία των επίμαχων διατάξεων, η οποία περιλαμβάνει όλες τις απευθείας πωλήσεις, δεν μπορεί να αναιρείται από το γεγονός ότι έχει ως αποτέλεσμα τη χορήγηση περισσότερων ποσοτήτων αναφοράς για την ίδια ποσότητα γάλακτος, καθόσον κάθε ποσότητα αναφοράς χορηγείται επί διαφορετικής βάσεως. Η ερμηνεία αυτή δεν θα είχε ούτε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία δυσμενούς διακρίσεως μεταξύ των παραγωγών διότι η Hall, όπως άλλοι προμηθευτές που πραγματοποιούν απευθείας πωλήσεις, βρίσκεται σε ειδική κατάσταση η οποία δεν συγκρίνεται ούτε είναι πανομοιότυπη με την κατάσταση άλλων παραγωγών οι οποίοι πωλούν το γάλα τους αποκλειστικά στο MMB.

12 Η Επιτροπή και η βρετανική κυβέρνηση υποστηρίζουν, αντιθέτως, ότι το άρθρο 6 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι περιορίζεται στις πωλήσεις γάλακτος που παράγει ο ίδιος ο παραγωγός, δηλαδή που προέρχεται από το δικό του ζωικό κεφάλαιο. Για κάθε ποσότητα γάλακτος που αγοράζει η Hall από το MMB χορηγήθηκε ήδη ποσόστωση προς όφελος του αρχικού παραγωγού και η χορήγηση περισσότερων ποσοστώσεων για την ίδια ποσότητα γάλακτος θα ήταν απολύτως αντίθετη προς τον σκοπό του συστήματος ποσοστώσεων στον γαλακτοκομικό τομέα. Επιπροσθέτως, η ερμηνεία αυτή θα δημιουργούσε ουσιαστική διάκριση υπέρ των παραγωγών οι οποίοι προβαίνουν σε απευθείας πωλήσεις εις βάρος των παραγωγών οι οποίοι εξασφαλίζουν τις παραδόσεις στο MMB. Κατά συνέπεια, η Hall δικαιούται μιας μόνον ποσότητας αναφοράς για το τμήμα των πωλήσεών της που αντιστοιχούν στο γάλα που προέρχεται από το δικό της ζωικό κεφάλαιο.

13 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 857/84 δεν ορίζει ρητά αν οι απευθείας πωλήσεις στις οποίες αναφέρεται η διάταξη αυτή περιορίζονται στο γάλα το οποίο προέρχεται από το ζωικό κεφάλαιο του παραγωγού και μόνον ή αν στις πωλήσεις αυτές μπορούν να περιλαμβάνονται επίσης οι απευθείας πωλήσεις γάλακτος το οποίο αγόρασε κάποιος ο οποίος, συγχρόνως, παράγει επίσης γάλα για δικό του λογαριασμό.

14 Πάντως, από το άρθρο 6 προκύπτει σαφώς ότι η ποσότητα αναφοράς πρέπει να χορηγείται σε « παραγωγό ». Κατά το άρθρο 12, στοιχεία γ) και δ), του κανονισμού 857/84, ο « παραγωγός » είναι πρόσωπο το οποίο διατηρεί γεωργική εκμετάλλευση, οριζόμενη ως « το σύνολο των μονάδων παραγωγής που διαχειρίζεται ο παραγωγός και βρίσκονται στο γεωγραφικό έδαφος της Κοινότητας ». Οι διατάξεις αυτές δείχνουν ότι οι ποσότητες αναφοράς πρέπει να περιορίζονται στις απευθείας πωλήσεις γάλακτος που παράγει ο ίδιος ο παραγωγός, δηλαδή προέρχεται από τις δικές του μονάδες παραγωγής. Η φράση « που πωλεί γάλα ... απευθείας στον καταναλωτή » αναφέρεται στο γάλα το οποίο παράγεται στη γεωργική εκμετάλλευση που διατηρεί ο παραγωγός· αυτό το γάλα λαμβάνεται ως βάση για την ποσότητα αναφοράς κατά την έννοια του άρθρου 6 του κανονισμού 857/84.

15 Το βάσιμο της ερμηνείας αυτής που στηρίζεται στο ίδιο το κείμενο του άρθρου 6, παράγραφος 1, επιβεβαιώνεται από τον στόχο των επίμαχων κοινοτικών διατάξεων. Πράγματι, όπως ορθώς προέβαλαν η Επιτροπή και η βρετανική κυβέρνηση, από το προαναφερθέν άρθρο 5γ, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 804/68, προκύπτει ότι η συμπληρωματική εισφορά που θεσπίστηκε με το άρθρο αυτό « έχει ως στόχο τον έλεγχο στην αύξηση της παραγωγής γάλακτος ». Όπως έκρινε το Δικαστήριο με την απόφαση της 17ης Μαΐου 1988, Erpelding (84/87, Συλλογή 1988, σ. 2647), το σύστημα αυτό αποβλέπει στην αποκατάσταση της ισορροπίας μεταξύ προσφοράς και ζητήσεως στην αγορά γάλακτος, χαρακτηριζόμενη από διαρθρωτικά πλεονάσματα, μέσω του περιορισμού της παραγωγής αυτής.

16 Ερμηνεία της έννοιας της ποσότητας αναφοράς που χορηγείται βάσει των απευθείας πωλήσεων και κατά την οποία για την ποσότητα αυτή λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον η παραγωγή που προέρχεται από το ζωικό κεφάλαιο γαλακτοπαραγωγής του ίδιου του παραγώγού, αλλά και το γάλα που ο τελευταίος αγοράζει από το ΜΜΒ, ενώ για το γάλα αυτό χορηγήθηκε ήδη ποσότητα αναφοράς σε άλλο παραγωγό, θα είχε ως αποτέλεσμα να προσφέρει στους παραγωγούς τη δυνατότητα να δημιουργούν συμπληρωματικές ποσότητες αναφοράς μέσω αγορών και πωλήσεων. Μια τέτοια ερμηνεία θα ήταν αντίθετη προς τον σκοπό και την οικονομία του κοινοτικού συστήματος, το οποίο αποβλέπει στον περιορισμό της παραγωγής γάλακτος και, επομένως, δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

17 Πρέπει, επιπλέον να παρατηρηθεί ότι η ερμηνεία που προτείνει η Hall θα είχε ως συνέπεια ότι στους παραγωγούς οι οποίοι πωλούν αποκλειστικά τη δική τους παραγωγή

γάλακτος θα έπρεπε να χορηγηθούν μικρότερες ατομικές ποσότητες αναφοράς, ώστε να μην προκύψει υπέρβαση στην εθνική ποσότητα αναφοράς. Απ' αυτό θα προέκυπτε διάκριση υπέρ των παραγωγών οι οποίοι προβαίνουν σε απευθείας πωλήσεις και εις βάρος των άλλων παραγωγών, αντίθετη προς την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων, η οποία αναγνωρίζεται ως θεμελιώδης αρχή του κοινοτικού δικαίου.

18 Έπεται ότι το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 857/84 πρέπει να νοείται ως αποκλείον τις απευθείας πωλήσεις στις οποίες προβαίνει ο παραγωγός όχι ως παραγωγός, αλλά αποκλειστικά ως διαμεσολαβητής.

19 Συνεπώς, στο προδικαστικό ερώτημα που υπέβαλε το High Court του Λονδίνου πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 857/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984, περί γενικών κανόνων για την εφαρμογή της εισφοράς που αναφέρεται στο άρθρο 5γ του κανονισμού 804/68 στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η ποσότητα αναφοράς που χορηγείται σε κάθε παραγωγό γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων που αναφέρεται στο άρθρο 5γ, παράγραφος 2, του κανονισμού 804/68 πρέπει να υπολογίζεται βάσει της ποσότητας του γάλακτος ή των γαλακτοκομικών προϊόντων που ο παραγωγός πώλησε απευθείας στην κατανάλωση κατά τη διάρκεια του σχετικού έτους αναφοράς και που παρήχθη από το ζωικό κεφάλαιο της δικής του εκμεταλλεύσεως.

Επί των δικαστικών εξόδων

20 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η βρετανική κυβέρνηση και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Επειδή η διαδικασία ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης έχει χαρακτήρα παρεμπίπτοντος, που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε το High Court του Λονδίνου με Διάταξη της 4ης Οκτωβρίου 1987, αποφαίνεται:

Το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 857/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984, περί γενικών κανόνων για την εφαρμογή της εισφοράς που αναφέρεται στο άρθρο 5γ του κανονισμού (ΕΟΚ) 804/68 στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η ποσότητα αναφοράς που χορηγείται σε κάθε παραγωγό γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων που αναφέρεται στο άρθρο 5γ, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 804/68 πρέπει να υπολογίζεται βάσει της ποσότητας του γάλακτος ή των γαλακτοκομικών προϊόντων που ο παραγωγός πώλησε απευθείας στην κατανάλωση κατά τη διάρκεια του σχετικού έτους αναφοράς και που παρήχθη από το ζωικό κεφάλαιο της δικής του εκμεταλλεύσεως.

Slynn Joliet Rodríguez Iglesias

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 6 Ιουνίου 1990.

Ο γραμματέας

J.-G. Giraud

Ο πρόεδρος του πρώτου τμήματος

Gordon Slynn